

Parents' Participation Model In The Virtual Education Process of Primary Schools: a Qualitative Study During The Covid-19 Pandemic¹

Akram Jafarzadeh², Morteza Taheri^{*3}, Mahmoud Abolghasemi⁴, Abbas Abbaspour⁵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۶/۱۸

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۱۰

Accepted Date: 2022/09/09

Received Date: 2022/01/30

Abstract

We live in an unexpected and unprecedented time. The current pandemic has had a huge impact on global education, with more than 1.6 billion students unable to go to school (UNESCO, 2020). To ensure continuity of learning, educational institutions have started using technology to provide online learning programs to students. This new habit not only has a different meaning for learners, but also for parents and teachers. During the epidemic, many problems were created for parents and educators, especially in primary schools, due to the unprecedented conditions and the lack of previous experience and a codified model. The responsibilities of parents or guardians in online courses are different, which is why parents/guardians will face different obstacles trying to engage their students in online learning. Hence, whether it is a traditional learning environment or the current teaching environment. At a distance, it is essential for parents to actively participate in their child's online learning. Therefore, the concept of parents' participation in education, now and in the era of online education and due to the problems caused by the spread of Covid-19, has received increasing attention from educational researchers at the world level more than ever before (Zhang et al., 2020). E-learning tools have played an important role during the pandemic, helping schools and universities to facilitate learners' learning during university and school closures (Sobbed et al., 2020). While adapting to new changes, the readiness of teachers, students and even parents to use them should be measured and supported. Therefore, the purpose of this qualitative study is to explore the experiences of parents, teachers, and madrasa administrators in this era in order to provide an experimental model of the process of parents' participation in the virtual

1. This article is an extract from a doctoral thesis.

2. PhD student, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

3. Associate Professor, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

*Corresponding Author:

Email: mtaheri56@gmail.com

4. Professor, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

5. Associate Professor, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

education of primary school students. Research data were collected through semi-structured interviews with parents, teachers and principals of primary schools in Tehran in the academic years of 2019 and 2014. The data obtained in the two stages of first-round coding and second-round coding or pattern coding were analyzed based on Miles et al.'s (2020) exploratory coding methods. The findings of the research showed that the three factors of improving students' educational experiences (meeting with school officials to obtain information, cooperating with schools through practical work or financial assistance, using school facilities, providing resources and facilities for extracurricular activities, providing resources and facilities for the curriculum, participating in joint activities with schools), emotional support (helping to reduce anxiety and psychological pressure, participation through creating teaching and learning opportunities, facilitating the teaching and learning process with regard to more knowledge) through participation, emotional support in the implementation of lesson projects through participation, creating opportunities for raising an informed and responsible generation) and interaction and communication with the environment and school (participation of parents as teachers and substitutes, social support in the implementation of lesson projects with institutions different society, assistance in the implementation of education methods according to the recognition of local and natural facilities, the positive effect of cooperation on children, parents' participation, the need of today's education society, attention to the educational role of parents, participation as a social and civil necessity), parents It leads to "participation in the virtual education of students". This participation in two dimensions of educational care (supporting the fulfillment of duties, expecting the final supervision of an adult in school affairs, school support for teacher-parent communication, strengthening life skills and encouraging responsibility for fulfilling personal duties, taking care of children During virtual exams (and supervision and control of children) providing facilities and infrastructure in the form of mobile phones, using different educational media, ensuring the coverage of internet services during distance education, familiarization with scientific literacy and media literacy, Granting permission for activities outside the home during the covid-19 pandemic shows an increase in children's interest in learning at home. The participation of parents and the school community does not occur in the same conditions and is affected by institutional and infrastructure factors (using the capacity of "Parents and Teachers Association" organizations and special committees and local communities to help school affairs, establish rules and regulations and guidelines People's participation at the level of education; more communication between parents and their children's education; more parental support for school officials; increasing the academic progress of students; greater adaptation of school programs to local and indigenous needs; promoting the intellectual and practical development of parents and accordingly that society; speeding up the process of educational reforms at the school level; better and easier implementation of school programs and better evaluation of students), using the abilities of parents in implementing the curriculum (providing the necessary suggestions for developing the

curriculum, helping teachers in teaching, Evaluating students together with the teacher, participating in the design of special education, participating in the evaluation of implemented curricula (and supporting their children's learning), providing the necessary suggestions to modify and improve the implemented curricula, monitoring the implementation of school programs, designing and leading extracurricular activities, Monitoring the income and expenses of the school). The participants reported the use of cooperative and assistance methods (parents' emotional support for students' participation, student-teacher interaction, encouraging and modeling parents, strengthening parents in matters related to virtual education, training parents in the field of social interactions between parents and children. During participation activities, improving home and school communication through technology and media use) and methods based on social activities (activating specialized committees and delegating authority and monthly meetings, allocating credits and budgets needed for Necessary trainings, support for parents' participation in cultural publications and cultural building, creating a positive attitude and creating communication networks) led to the understanding of parents' participation as a social and civic necessity and had an effect on improving the teaching and learning processes of students. The results of this research can be used as a framework for schools and educational institutions to use the capacity of parents, especially in virtual education, as a complementary strategy. As a result, parental involvement is related to their child's performance in online learning. Most parents reported more involvement in communicating with the school in their children's online learning compared to collaborating with the community and making decisions with teachers and parents. Parents also provided their perspectives, practices, and experiences regarding the benefits and challenges they received during their children's online learning. The results showed that the majority of parents have become more active in helping their children. They also saw that they had a healthier relationship with their children and that they were more involved in activities. They also admitted that they struggle with time management. But these parents stated in the interviews that they also have special methods to help their children participate in online learning. According to these findings, the researchers also found that parents believe their children are receiving quality education, which can be reflected in their positive views of online learning and their participation. In fact, the current research has provided insights about the basic mechanisms of parental involvement that affect children's academic performance during school closures.

Keywords: parental participation, virtual education, covid 19 epidemic, Collaborative education.

الگوی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدراس ابتدایی: مطالعه کیفی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹

اکرم جعفرزاده^۱، مرضی طاهری^{۲*}، محمود ابوالقاسمی^۳، عباس عباسپور^۴

چکیده

در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ و غیرحضور شدن آموزش، مشکلات زیادی برای والدین و دست‌اندرکاران آموزش به خصوص در مدراس ابتدایی به دلیل بی‌سابقه بودن شرایط پیش‌آمده و نبود تجربه قبلی و الگوی مدون ایجاد شد. هدف از این مطالعه کیفی کاوش تجارب والدین، معلمان، مدیران مدراس در این دوران به منظور ارائه الگویی تجربی از فرایند مشارکت والدین در آموزش مجازی دانش‌آموزان مدراس ابتدایی است. داده‌های پژوهش از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با والدین، معلمان و مدیران مدراس ابتدایی شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ گردآوری شد. داده‌های به دست آمده در دو مرحله کدگذاری دور اول و کدگذاری دور دوم یا کدگذاری الگو بر اساس روش‌های کدگذاری اکتشافی مایلز و همکاران (۲۰۲۰)، تحلیل شد. یافته‌های پژوهش نشان داد عوامل سه‌گانه بهبود تجربیات آموزشی دانش‌آموزان، حمایت عاطفی و تعامل و ارتباط با محیط و مدرسه، والدین را به سوی «مشارکت در آموزش مجازی دانش‌آموزان» سوق می‌دهد. این مشارکت در دو بعد مراقبت آموزشی و نظارت و کنترل فرزندان نمود پیدا می‌کند. مشارکت والدین و اجتماع مدرسه در شرایط یکسانی رخ نمی‌دهد و متأثر از عوامل نهادی و زیرساختی، استفاده از توانایی‌های والدین در اجرای برنامه‌دستی و حمایت آن‌ها از یادگیری فرزندان است. شرکت‌کنندگان گزارش دادند کاربرد روش‌های تعاونی و کمک‌رسانی و روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی منجر به درک مشارکت والدین به عنوان ضرورتی اجتماعی و مدنی شد و در بهبود فرایندهای تدریس و یادگیری دانش‌آموزان اثر داشت. نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند به عنوان چارچوبی برای مدراس و مؤسسات آموزشی در جهت استفاده از ظرفیت والدین خصوصاً در آموزش مجازی به عنوان راهبردی مکمل مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: مشارکت والدین، آموزش مجازی، همه‌گیری کووید-۱۹، آموزش مشارکتی.

۱. دانشجوی دکتری، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۲. دانشیار، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

* نویسنده مسئول:

Email: mtaheri56@gmail.com

۳. استاد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۴. دانشیار، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

مقدمه

گسترش کووید-۱۹ در بین سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۰ در سراسر جهان بسیاری از دولت‌ها را وادار کرده است که تحصیل حضوری را متوقف کنند. طبق گزارش (UNESCO (2020) بیش از ۱۰۰ کشور به طور موقت مدارس را تعطیل کرده‌اند. بدین ترتیب آموزش بیش از ۹۱ درصد از دانش‌آموزان تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند: دوری از محیط مدرسه، عدم دسترسی به آموزش لازم به دلیل نبود اینترنت و فضای مجازی مناسب و تجهیزات قابل قبول، قرار گرفته است. حضور دانش‌آموزان در خانه و عدم آمادگی والدین برای چنین شرایطی و نداشتن توانایی و امکان کافی برای ایفای نقش معلمی موجب بروز مشکلات و معضلات زیادی برای خانواده‌ها شده است. (Burgess & Sievertsen (2020) در مطالعه خود نشان دادند که تغییرات ناگهانی سیستم آموزشی از حضوری به مجازی موجب اثرات مختلفی بر زندگی اجتماعی و تحصیلی دانش‌آموزان شده است. پس از شیوع کووید-۱۹ محققان اظهار کردند این اپیدمی می‌تواند اثرات بلندمدتی بر یادگیری دانش‌آموزان در سراسر جهان داشته باشد (Chaturvedi et al., 2021). زیرا با تعطیلی مدارس، دانش‌آموزان مجبور به آموزش مجازی بودند که این امر موجب می‌شد والدین زمان طولانی‌تری را در کنار فرزندان خود باشند و در مقایسه با قبل نظارت بیشتری بر فعالیت‌های آموزشی فرزندان خود داشته باشند، این شرایط موجب شد تا برخی از والدین ضمن نگرانی از وضعیت تحصیلی فرزندانشان (Nyanamba, Liew & Li, 2021)، از آن‌ها حمایت بیشتری نمایند (Austin-Ohanenye, 2022).

تغییر سیستم آموزشی از آموزش حضوری به آموزش مجازی موجب ایجاد رویکردهای نوآورانه در آموزش و یادگیری (Mishra, 2019)، تغییر نقش مدیر و معلمان در آموزش و مدیریت (Wolthuis et al., 2020)، فرصت‌های جدید آموزش (Zhao, 2020) و ارتباط متفاوت والدین و مدارس (Azorín, 2020) شده است. در عین حال مطالعات نشان داده است که این امر موجب تضعیف نقش معلمان در کلاس‌های درس و مدرسه شده و لذا آن‌ها در عمل با آموزش مجازی مخالف هستند (Salami et al., 2017). با توجه به این که سیستم مدارس و روابط متقابل بین عناصر آن (معلمان، مدیران، دانش‌آموزان و والدین)، بسیار پیچیده است و نقش والدین به عنوان عنصر اصلی بسیار مهم است (Epstein et al., 2018)، لذا تحقیقات گسترده‌ای نیز در ارتباط با این عناصر و روابط متقابل آنها انجام شده است (Hornby & Blackwell, 2018). برای مثال می‌توان به محدودیت در زمان و مکان، در دسترس نبودن معلمان برای برقراری ارتباط با والدین، تفاوت در موقعیت اجتماعی و جنسیت، تبعیض معلمان در ارتباط با والدین و ناتوانی هر دو طرف در هماهنگ کردن انتظارات را نام برد.

با مجازی شدن آموزش‌ها در دوره همه‌گیری کووید-۱۹، سیستم آموزشی و روابط درونی آن بسیار پیچیده‌تر شده است، بدین ترتیب نیاز به یافتن راه‌حل‌های مناسب برای پاسخ به این دوره ضروری است، برای مثال بسیاری از والدین مجبور شده‌اند با موقعیت‌های جدیدی روبرو شوند که در

آن مرزهای بین مدرسه و خانه محو شده و به طور اساسی تغییر کرده است (Garbe et al., 2020). مشارکت والدین در آموزش مجازی فرزندان باعث پیدا شدن معنای تازه‌ای در مشارکت والدین شده است چرا که والدین به مهارت‌های جدیدی مانند ایجاد چارچوب یادگیری در خانه برای فرزندان خود، ایجاد انگیزه برای یادگیری و ارائه کمک واقعی در آموزش نیاز دارند (Ewing & Cooper, 2021). برخی تحقیقات مشارکت والدین را به عنوان فعالیتی تعریف کرده‌اند که والدین در رابطه با فرزندان خود در راستای یادگیری مباحث آموزشی در خانه انجام می‌دهند (Yemini & Maxwell, 2021). این موضوع به طور گسترده مورد مطالعه قرار گرفته است و بسیاری از یافته‌ها به این مسئله توجه دارند که مشارکت والدین شامل تأکید بر انتظارات بالا، نگرش مثبت، کمک در انجام تکالیف مدرسه، ارتباط و حضور در فعالیت‌های مدرسه تأثیرات مثبتی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد (et al., 2019). مشارکت والدین شامل فعالیت‌هایی مانند ارتباط والدین-کودک دربارهٔ مدرسه، خواندن با کودکان، ارتباط با مدارس، سبک فرزندپروری و نگرش والدین نسبت به آموزش به عنوان مثال مشارکت والدین در تکالیف، عملیاتی‌سازی رایج مشارکت والدین است که می‌تواند به عنوان شکلی از کمک کمی (انجام تکالیف، کمک به حل مسائل)، یا کمک کیفی (سازماندهی وظایف، کمک به ایجاد یک محیط آرام، پشتیبانی از یادگیری و دستیابی به پاسخ) دیده شود. در مجموع می‌توان چنین عنوان نمود که مشارکت والدین دارای سه حوزه: عاطفی، شناختی یا فکری و رفتاری است (Wang, et al., 2022).

با این حال، تأثیر مشارکت والدین بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در موضوعات مختلف به طور کامل بررسی نشده است. برخی از مطالعات تأثیر مشارکت والدین بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در موضوعات مختلف را بررسی کرده‌اند و این مطالعات تا حدودی بحث‌برانگیز هستند. برخی نشان می‌دهند که مشارکت والدین تأثیر مثبتی بر عملکرد کلی دانش‌آموزان دارد (Dotterer & Wehrspann, 2016)، در حالی که برخی دیگر نشان می‌دهند که تأثیر مشارکت والدین بر عملکرد تحصیلی برحسب موضوعات مختلف متفاوت است. به عنوان مثال، (Mousavi, et al., 2022) دریافتند که مشارکت والدین می‌تواند دستاوردهای تحصیلی مثبتی چون افزایش خودگردانی در امر یادگیری و شایستگی اجتماعی در فرزندان را در پی داشته باشد. تحقیقی که توسط Elahi Hajitabar (2020) انجام گرفت نشان داد که مشارکت والدین بر انگیزش درونی فرزندان تأثیر مثبت دارد. (Azemi & Moradzadeh (2021)، دریافتند که مشارکت والدین، تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی کودکان دارد. یافته‌های مطالعه Austin-Ohanenye (2022) نشان داد که از هر ۵ والد، ۴ نفر حداقل سالی یک بار در جلسه والدین و مربیان شرکت می‌کنند. این یافته‌ها همچنین نشان داد که ۱۰۰ درصد از والدین از طریق ایمیل با معلمان فرزندان خود تماس گرفتند. همچنین ۶۰ درصد والدین تجربیات مثبتی با معلمان فرزندان خود داشتند و بسیاری از معلمان در حال ایجاد ارتباط و روابط سازنده با والدین هستند. (Epstein (2021، دریافت که عدم مشارکت والدین

با نقاط عطف مهمی مانند نرخ ترک تحصیل و فرار از تحصیل در ارتباط است. اگر چه تحقیقات نشان می‌دهد که معلمان و والدین باید برای کمک به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان با یکدیگر همکاری کنند، اما در مورد چگونگی تحقق این امر خصوصاً در آموزش مجازی مطالعات کمتری انجام شده است. با توجه به مرور پیشینه پژوهش مشخص شد که در موضوع مشارکت والدین در آموزش مجازی مدارس ابتدایی کمتر توجه شده است. هدف از این پژوهش طراحی الگوی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی است. در این راستا پژوهش حاضر به بررسی زمینه‌ها، عوامل ترغیب-کننده، ظرفیت‌ها، عوامل محیطی، مکانیزم‌های اجرایی و راهبردی و در نهایت دستاوردهای مشارکت والدین پرداخته تا چگونگی این مشارکت را کاوش کند. لذا پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال اساسی است که الگوی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی چگونه است و چه ویژگی‌هایی دارد؟ و برای جواب به این سؤال اساسی به دنبال پاسخ به این سؤال‌ها نیز می‌تواند راهگشا باشد: بسترها و زمینه‌های مشارکت والدین کدامند و دلایل مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی چیست؟ آیا ظرفیت‌های مورد نیاز (اعم از عوامل ارتباطی، آموزش، نقش دولت و قوانین و ... غیره) برای مشارکت والدین در مدارس در آموزش مجازی وجود دارد؟ مکانیزم اجرایی و راهبردها و اقداماتی در اجرای مشارکت والدین در مدارس در آموزش مجازی و نیز عوامل محیطی بازیگر در این زمینه کدامند؟ و در نهایت مشارکت والدین در آموزش مجازی چه دستاوردهایی برای آن‌ها به همراه داشته است؟

روش پژوهش

بر اساس اهداف و سؤالات پژوهش این پژوهش اکتشافی با ابتناء بر روش کیفی و به دلیل فقدان تجربه آموزش مجازی فراگیر در دوره ابتدایی به شکل خاص با استفاده از راهبرد نظریه زمینه‌ای^۱ انجام شد. با کاربرد این راهبرد پژوهشی به دنبال درک عمیق مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی دانش‌آموزان مدارس ابتدایی بودیم.

شرکت‌کنندگان: این پژوهش کیفی با مشارکت والدین، معلمان، و مدیران مدارس ابتدایی از مناطق ۱ و ۱۹ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ انجام شد. به دلیل گستردگی شهر تهران شرکت‌کنندگان به صورت هدفمند و پوشش موارد کرانه‌ای از دو منطقه شمالی و جنوبی شهر انتخاب و در پژوهش شرکت کردند. مبنای کفایت گردآوری داده‌ها اشباع نظری داده‌ها بود. بدان معنی که نمونه‌گیری هدفمند از مدیران مدارس، معلمان و والدین تا زمانی ادامه پیدا کرد که طبقه‌بندی مربوط به داده‌ها و اطلاعات اشباع و نظریه مورد نظر با تمام جزئیات و با دقت تشریح شده و شرکت‌کنندگان بعدی، تکرارکننده کدها و مقوله‌هایی باشند که تا به حال استخراج شده‌اند. جدول (۱) مشخصات شرکت‌کنندگان در پژوهش را به تفکیک مدارس، نقش، مدت، زمان و تاریخ مصاحبه نشان می‌دهد.

جدول (۱). مشارکت کنندگان در پژوهش به تفکیک نقش آن‌ها

ردیف (کد)	محل مصاحبه	مدت زمان مصاحبه	تاریخ مصاحبه	سطح تحصیلات شرکت کننده	نقش شرکت کننده
۱	مدرسه پسرانه امامی منطقه ۱۹	۱:۳۰ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۴	کارشناسی ارشد	مدیر مدرسه
۲	مدرسه دخترانه امامی منطقه ۱۹	۱:۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۳۰	کارشناسی ارشد	مدیر مدرسه
۳	مدرسه دخترانه صدوقی منطقه ۱	۲:۱۰ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۵	کارشناسی ارشد	مدیر مدرسه
۴	مدرسه دخترانه صدوقی منطقه ۱	۱:۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۱۲	کارشناسی ارشد	مدیر مدرسه
۵	مدرسه دخترانه عدالت منطقه ۱	۱:۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۲	کارشناسی ارشد	مدیر مدرسه
۶	مدرسه دخترانه امامی منطقه ۱۹	۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۱۱	کارشناسی ارشد	معلم پایه اول
۷	مدرسه پسرانه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۶۰ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۱۲	کارشناسی ارشد	معلم پایه دوم
۸	مدرسه پسرانه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۱:۲۸ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۲۴	کارشناسی ارشد	معلم پایه سوم
۹	مدرسه پسرانه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۱:۱۰ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۹	کارشناسی ارشد	معلم پایه پنجم
۱۰	مدرسه پسرانه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۱:۱۸ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۹	کارشناسی	معلم پایه ششم
۱۱	مدرسه پسرانه امامی منطقه ۱۹	۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۱۷	کارشناسی علوم تربیتی	معلم پرورشی
۱۲	مدرسه پسرانه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۲	کارشناسی ارشد تربیت بدنی	معلم ورزش
۱۳	مدرسه پسرانه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۱۸	کارشناسی	والد پایه اول
۱۴	مدرسه دخترانه عدالت منطقه ۱	۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۱۲	کارشناسی	والد پایه اول
۱۵	مدرسه دخترانه عدالت منطقه ۱	۴۵ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۹	کارشناسی ارشد	والد پایه دوم
۱۶	مدرسه دخترانه صدوقی منطقه ۱	۵۰ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۱۴	کارشناسی	والد پایه دوم

ردیف (کد)	محل مصاحبه	مدت زمان مصاحبه	تاریخ مصاحبه	سطح تحصیلات شرکت کننده	نقش شرکت کننده
۱۷	مدرسه دخترانه عدالت منطقه ۱	۵۰ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۷	کارشناسی ارشد	والد پایه سوم
۱۸	مدرسه پسرانه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۲۴ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۹	دیپلم	والد پایه سوم
۱۹	مدرسه پسرانه امامی منطقه ۱۹	۳۵ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۱	دیپلم	والد پایه چهارم
۲۰	مدرسه پسرانه امامی منطقه ۱۹	۴۸ دقیقه	۱۴۰۰/۴/۶	زیر دیپلم	والد پایه پنجم
۲۱	مدرسه ۱۵ خرداد منطقه ۱	۵۰ دقیقه	۱۴۰۰/۳/۱۸	زیر دیپلم	والد پایه ششم

گردآوری و تحلیل داده‌ها: برای گردآوری داده‌های پژوهش از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. دلیل استفاده از این نوع مصاحبه آن است که محقق بتواند بدون محدود کردن دیدگاه‌های مشارکت‌کننده‌ها به چارچوب یا مبنای خاصی، تجارب آن‌ها را بررسی و کاوش کند. ساختار سؤالات مصاحبه مشابه بود اما به تناسب فرد مصاحبه شوند، مدیر مدرسه، معلم و والدین، سؤالات تغییر پیدا می‌کرد و تجارب مخاطب از مشارکت خود یا والدین را جویا می‌شد. تحلیل داده‌های مرحله کیفی پژوهش در دو مرحله کدگذاری دور اول و دور دوم منطبق با کدگذاری باز^۱ و کدگذاری محوری انجام شود. با توجه به نوع کدها بیشتر از کدهای مضمونی^۲ برای کاوش تجارب شرکت‌کنندگان استفاده شد. در این نوع تحلیل، ابتدا اطلاعات از افراد مشارکت‌کننده گردآوری شده و سپس در دور اول داده‌ها، بدون در نظر داشتن هرگونه مبنای نظری خاصی، کدگذاری شد (کدگذاری باز). در دور دوم، فرایند تلخیص و کاهش کدها تا جایی ادامه پیدا می‌کند که به مقوله‌ها و طبقه‌های گسترده‌تری دست پیدا کردیم و روابط بین این مضامین و مقوله براساس الگوی سیستماتیک نظریه زمینه‌ای ترسیم شد (Faraskhah, 2021).

بررسی روایی و قابلیت اعتماد: در طی تحلیل، چندین بار متن پیاده شده مصاحبه‌ها برای یافتن مدلی جدید یا اصلاح مدل قبلی مورد بازنگری قرار گرفت. به منظور بررسی روایی، مدل پارادایمی کامل شده با داده‌ها و مدل‌های قبلی مقایسه و وجوه تغییر آن در مفاهیم و مقوله‌ها روشن و دوباره

1. Open coding

2. Them

تنظیم شد. همچنین براساس معیارهای ارائه شده توسط کرسول برای حصول اطمینان از روایی پژوهش اقدامات زیر انجام شد (Creswell & Miller, 2000).

- تطبیق توسط اعضاء: ۴ نفر از مشارکت‌کنندگان (۲ نفر مدیر و ۲ نفر معلم) گزارش نهایی مرحله نخست فرآیند تحلیل و مقوله‌های به دست آمده را بازبینی کردند. پیشنهادهای آنها در پارادایم کدگذاری محوری اعمال شد.

- بررسی همکارا: ۳ نفر از اساتید و ۲ نفر از دانشجویان دکتری مدیریت آموزشی و برنامه‌ریزی آموزشی، پارادایم کدگذاری محوری را بررسی نمودند و نظرات آنها در تدوین مدل به کار رفت.

- سه‌سوسازی: گردآوری داده‌ها از منابع مختلف، مصاحبه با والدین، معلمان و مدیران مدرسه، مقایسه مستمر داده‌های به دست آمده و بررسی تطابق و همسویی آنها انجام شد.

نتایج

نتایج تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که در مجموع در ۶ مقوله کلی برخواسته از نظریه زمینه‌ای، ۱۴ زیر مقوله و ۸۶ مقوله فرعی (جدول شماره ۲) شناسایی و ارائه گردید. اجزای پارادایم کدگذاری محوری؛ شامل؛ پدیده اصلی، شرایط علی، راهبردها، شرایط زمینه‌ای و محیطی و دستاوردهای تجربه شده به تفکیک و بر اساس مقوله‌های زیر طرح شد و در نهایت طبق کدگذاری انتخابی به هم پیوند داده شده است.

جدول شماره (۲). نتایج کدگذاری باز و محوری و تناظر مقوله‌های اصلی و مقوله‌های فرعی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	کدهای دور اول
مشارکت والدین (پدیده محوری)	ارتقاء	۱. دیدار با مسئولین مدرسه برای کسب اطلاعات
		۲. همکاری با مدارس از طریق انجام کار
		۳. استفاده از امکانات مدارس
		۴. تهیه منابع و امکانات برای فعالیتهای فوق برنامه
		۵. تهیه منابع و امکانات برای برنامه درسی
		۶. شرکت در فعالیتهای مشترک با مدارس
	حمایت عاطفی	۷. کمک به کاهش اضطراب و فشارهای روحی و روانی
		۸. مشارکت از طریق ایجاد فرصت‌های یاددهی و یادگیری
		۹. تسهیل فرایند یاددهی و یادگیری با توجه به شناخت بیشتر از طریق مشارکت
		۱۰. حمایت عاطفی در اجرای پروژه‌های درسی از طریق مشارکت
		۱۱. ایجاد فرصت برای تربیت نسلی آگاه و مسئول

مقوله اصلی	مقوله فرعی	کدهای دور اول
انگیزه‌های مشارکت والدین (شرایط علی)	تعامل و ارتباط والدین با محیط و مدرسه	۱۲. مشارکت والدین به عنوان معلم و جانشین آن
		۱۳. حمایت اجتماعی در اجرای پروژه‌های درسی با نهادهای مختلف جامعه
		۱۴. مساعدت در اجرای روش‌های آموزش با توجه به شناخت امکانات محلی و طبیعی
		۱۵. تأثیر مثبت همکاری روی فرزندان
		۱۶. مشارکت والدین نیاز امروز جامعه تعلیم و تربیت
		۱۷. توجه به نقش تربیتی والدین
	۱۸. مشارکت به عنوان یک ضرورت اجتماعی و مدنی	
	مراقبت آموزشی	۱۹. پشتیبانی از تحقق وظیفه
		۲۰. انتظار نظارت نهایی یک فرد بالغ در امور مدرسه
		۲۱. حمایت مدرسه از ارتباط معلم و والدین
		۲۲. تقویت مهارت‌های زندگی و ترغیب به مسئولیت‌پذیری در قبال انجام وظایف شخصی
		۲۳. مراقبت از فرزندان در زمان انجام امتحانات مجازی
		۲۴. ارائه امکانات و زیرساخت‌ها در قالب تلفن‌های همراه
	نظارت و کنترل فرزندان	۲۵. استفاده از رسانه‌های مختلف آموزشی
		۲۶. پوشش خدمات اینترنتی در حین آموزش از راه دور
		۲۷. آشنایی با سواد علمی و سواد رسانه‌ای
		۲۸. اعطای مجوز برای فعالیت خارج از خانه در طول همه‌گیری کووید-۱۹
		۲۹. افزایش علاقه دانش‌آموزان به یادگیری در خانه
۳۰. کمک در انجام تکالیف مدرسه		
زمینه‌های مشارکت والدین (شرایط زمینه‌ای)	عوامل نهادی و زیرساختی	۳۱. تعامل با مدرسه برای رفع نگرانی‌های موجود در مود رفتار دانش‌آموزان
		۳۲. نظارت بر تکالیف خانه
		۳۳. نظارت بر توجه کودک در کلاس‌ها و انجام وظایف مدرسه
		۳۴. مراقبت و کنترل فرزندان در برابر آسیب‌های فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی
		۳۵. استفاده از ظرفیت‌های تشکل‌ها، (انجمن اولیاء و مربیان) و کمیته‌های تخصصی و اجتماعات محلی برای کمک به امور مدرسه
		۳۶. وضع قوانین و مقررات و شیوه‌نامه‌های امور مشارکت مردمی در سطح آموزش و پرورش
		۳۷. ارتباط بیشتر والدین با آموزش فرزندان، حمایت بیشتر آن‌ها از دست‌اندرکاران مدرسه
		۳۸. افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

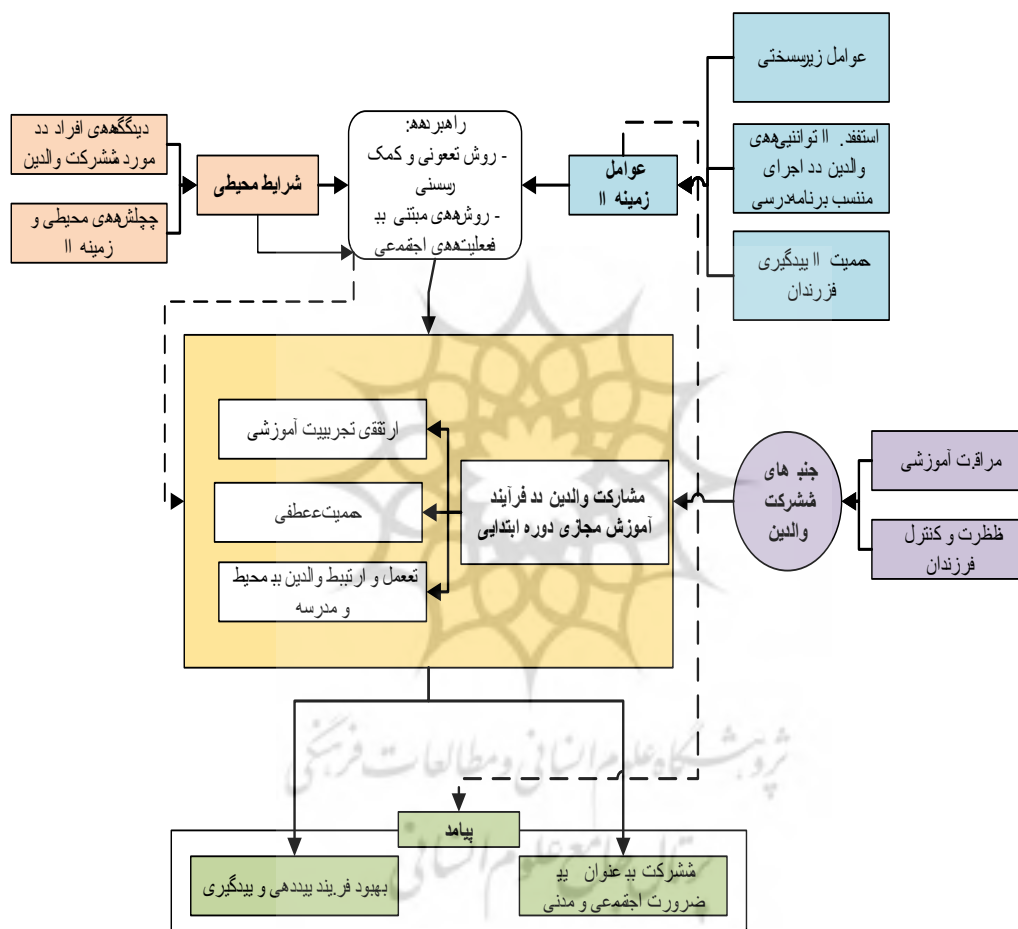
مقوله اصلی	مقوله فرعی	کدهای دور اول
راهکارهای بهبود مشارکت (راهبردها)	استفاده از والدین در اجرای مناسب برنامه‌دروسی	۳۹. انطباق بیشتر برنامه‌های مدرسه با نیازهای محلی و بومی، ارتقاء رشد فکری و عملی والدین و به تبع آن جامعه
		۴۰. تسریع روند اصلاحات آموزشی در سطح مدرسه
	حمایت از یادگیری فرزندان	۴۱. اجرای بهتر و آسان‌تر برنامه‌های مدرسه و ارزشیابی بهتر دانش‌آموزان
		۴۲. ارائه پیشنهاد لازم برای تدوین برنامه‌دروسی
	روش‌های تعاونی و کمک‌رسانی	۴۳. کمک به معلمان در تدریس، ارزشیابی دانش‌آموزان همراه با معلم
		۴۴. مشارکت در طراحی آموزش‌های خاص
	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۴۵. مشارکت در ارزشیابی از برنامه‌های درسی اجرا شده
		۴۶. ارائه پیشنهاد لازم برای اصلاح و بهبود برنامه‌های درسی اجرا شده
	دیدگاه‌های افراد در مورد مشارکت والدین	۴۷. نظارت بر اجرای برنامه‌های مدرسه
		۴۸. طراحی و رهبری فعالیت‌های فوق برنامه
چالش‌های محیطی	۴۹. نظارت بر درآمدها و هزینه‌های مدرسه	
	۵۰. حمایت عاطفی والدین از مشارکت دانش‌آموزان	
شرایط محیطی (مداخله‌گرها)	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۵۱. تعامل دانش‌آموز و معلم
		۵۲. تشویق و الگوسازی والدین
دیدگاه‌های افراد در مورد مشارکت والدین	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۵۳. تقویت والدین در زمینه امور مربوط به آموزش مجازی
		۵۴. آموزش والدین در زمینه تعامل‌های بین والدین و فرزند در حین فعالیت‌های مشارکت
چالش‌های محیطی	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۵۵. ارتقاء ارتباطات خانه و مدرسه را از طریق فناوری و استفاده رسانه‌ای
		۵۶. فعال‌سازی کمیته‌های تخصصی و تفویض اختیارات و نشست‌های ماهیانه
دیدگاه‌های افراد در مورد مشارکت والدین	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۵۷. تخصیص دادن اعتبارات و بودجه‌های مورد نیاز برای آموزش‌های لازم
		۵۸. حمایت از مشارکت والدین در نشریات فرهنگی و فرهنگ‌سازی
چالش‌های محیطی	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۵۹. ایجاد نگرش مثبت و ایجاد شبکه‌های ارتباطی
		۶۰. نگرش منفی برنامه‌ریزان به مشارکت والدین در امور مدرسه
دیدگاه‌های افراد در مورد مشارکت والدین	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۶۱. نگرش منفی مدیران به مشارکت والدین در امور مدرسه
		۶۲. نگرش منفی معلمان به مشارکت والدین در امور مدرسه
چالش‌های محیطی	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۶۳. عدم تمایل والدین به مشارکت در امور مدرسه
		۶۴. فقدان دانش‌های لازم مدیران والدین، و معلمان
دیدگاه‌های افراد در مورد مشارکت والدین	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۶۵. فقدان قوانین مدون
		۶۶. عدم وجود انجمن‌های فعال اولیاء و مربیان
چالش‌های محیطی	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۶۷. نگرانی از ایجاد هرج و مرج
		۶۸. نگرانی از بالا رفتن هزینه‌ها
دیدگاه‌های افراد در مورد مشارکت والدین	روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی	۶۹. پایین بودن سطح اقتصادی والدین

مقاله اصلی	مقاله فرعی	کدهای دور اول
		۷۰. ساختار نامناسب اداری
دستاوردهای تجربه شده مشارکت والدین (پیامدها)	مشارکت به	۷۱. استفاده از نظرات اولیاء در امور مدرسه
	عنوان یک	۷۲. مشارکت اولیاء در امور تصمیم‌گیری مدرسه
	ضرورت	۷۳. شناسایی مشکلات مدرسه و رفع آن با مشارکت والدین
	اجتماعی و	۷۴. برنامه‌ریزی مناسب برای برنامه‌های فوق برنامه با مشارکت ذینفعان
	مدنی	۷۵. فرهنگ‌سازی برای استفاده و کاربرد آموزش مجازی
		۷۶. افزایش سطح سواد عمومی والدین در مسائل آموزشی و تربیتی در سطح جامعه
		۷۷. افزایش احساس مسئولیت در قبال تحصیل فرزندان از طرف والدین
		۷۸. گسترش دموکراسی و فرهنگ مردم‌سالاری
		۷۹. کمک به تسهیل اجتماعی کردن فرزندان
		۸۰. همسویی نگرش والدین و مربیان و ذینفعان در حوزه تعلیم و تربیت
	بهبود	۸۱. آشناسازی اولیاء و مربیان با اهمیت مشارکت
	فرایند	۸۲. نظارت بر عملکرد و پیشرفت دانش‌آموزان
	یاددهی-	۸۳. کمک به یادگیری عمیق دانش‌آموزان در دوره تحصیلی
	یادگیری	۸۴. ایجاد انگیزه برای مشارکت دانش‌آموزان
		۸۵. سازماندهی و مدیریت یادگیری دانش‌آموزان در خانه
		۸۶. کمک به دانش‌آموزان در انجام وظایف

یافته‌های پارادایمی کدگذاری محوری

در خصوص دستیابی و اکتشاف مقوله اصلی که محور شکل‌گیری مدل پارادایمی و ساماندهی سایر عناصر در ارتباط با آن است باید گفت محقق برای دستیابی به نظریه زمینه‌ای در خصوص ویژگی‌های واقعی پدیده اصلی یعنی طراحی الگوی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ (مورد مطالعه: آموزش و پرورش منطقه ۱ و ۱۹ شهر تهران) با مطلعین که تجارب ارزشمندی در ارتباط با موضوع مورد پژوهش داشتند مصاحبه کرده و تجارب و نگرش‌های آنها را در این خصوص جویا شد. در فرایند گردآوری اطلاعات، کم‌کم مفاهیم و گزاره‌ها در این خصوص انباشته می‌شدند تا اینکه از مصاحبه دهم جمع‌بندی و بررسی گزاره‌ها ما را به مقوله اصلی طراحی الگوی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی رهنمون شد. بعد از آن نیز سعی شد تا سؤالات بعدی در حول و حوش آن تنظیم و ادامه یابند که در مصاحبه سیزدهم اشباع نظری داده‌ها تا حدودی محرز شده بود، ولی جهت اطمینان از این موضوع و پرکردن حفره‌های مفهومی مدل، مصاحبه‌ها تا مصاحبه شانزدهم هم تداوم یافت. در نهایت مقوله‌ها در قالب ۱۴ مقوله

اصلی در دل ابعاد ۶ گانه مدل پارادایمی به صورت موجبات علی (۲مقوله)؛ پدیده اصلی (۳مقوله)؛ راهبردها (۲مقوله)؛ عوامل زمینه‌ای (۳مقوله)؛ عوامل محیطی (۲مقوله)؛ دستاوردها (۲مقوله) جای گرفتند که جزئیات آن را می‌توان در جدول شماره (۲) کدگذاری داده‌ها و شکل (۱) مدل پارادایمی مشاهده نمود.

شکل (۱). مدل پارادایمی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی دانش‌آموزان مدارس ابتدایی

همچنان که در بیان مسأله اصلی پژوهش ذکر شد، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال اساسی است که الگوی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ چه ویژگی‌هایی دارد؟ و برای پاسخ به سؤال اصلی، سؤال‌های ویژه زیر بررسی و کاوش شد.

۱- مشارکت والدین در آموزش مجازی حول چه محوری شکل می‌گیرد؟

از مؤلفه‌های مورد بررسی در جهت تدوین خط‌مشی، توجه به ابعاد الگوی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ می‌باشد، در این زمینه برای بعد اول، مراقبت از فرزندان؛ برخی از والدین برای دیدار با مسئولین مدرسه برای کسب اطلاعات در زمینه وضعیت تحصیلی فرزندان مشارکت را تعریف کردند و سایر کدهای استخراج شده در این حوزه همکاری با مدارس از طریق انجام کار عملی یا کمک مالی، استفاده از امکانات مدارس، تهیه منابع و امکانات برای فعالیت‌های فوق‌برنامه، تهیه منابع و امکانات برای برنامه‌دستی و شرکت در فعالیت‌های مشترک با مدارس بود.

در زمینه عوامل برنامه‌دستی؛ والدین یکی از مدارس پسرانه اظهار داشت:

« فقط با معلم فرزندم صحبت می‌کنم چون ایشان از تمامی خصوصیات رفتاری پسر من اطلاع دارد و ریز به ریز ایرادات و نقاط قوت و ضعف درسی پسر من را می‌داند». دانش‌آموزان مقطع ابتدایی معمولاً از معلم خود بسیار حساب می‌برند و اگر در زمینه اخلاق و رفتار هم در خانه مشکلی وجود داشته باشد من با معلم فرزندم صحبت می‌کنم، فرزندم معلمش را دوست دارد و حرف معلم برای پسر من سند است او رفتار معلم را الگوی کارهای خود می‌داند بنابراین اگر مسئله‌ای در اخلاق و رفتار فرزندم ببینم فقط و فقط با معلمش در میان می‌گذارم».

۲- دلایل مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی چیست؟

موجبات علی شامل عواملی است که مستقیماً به پدیده اصلی مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مقطع ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ منجر می‌شوند. مطابق جدول شماره (۲)؛ موجبات علی خود از دو مقوله اصلی، ۱- مراقبت آموزشی در مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ با مقوله‌های فرعی؛ پشتیبانی از تحقق وظیفه، انتظار نظارت نهایی یک فرد بالغ در امور مدرسه، حمایت مدرسه از ارتباط معلم و والدین، تقویت مهارت‌های زندگی و ترغیب به مسئولیت‌پذیری در قبال انجام وظایف شخصی و مراقبت از فرزندان در زمان انجام امتحانات مجازی، ۲- نظارت و کنترل فرزندان در مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ با مقوله‌های فرعی؛ ارائه امکانات و زیرساخت‌ها در قالب تلفن‌های همراه، استفاده از رسانه‌های مختلف آموزشی، پوشش خدمات اینترنتی در حین آموزش از راه دور و آشنایی با سواد علمی و سواد رسانه‌ای و مقوله‌های فرعی اعطای مجوز برای فعالیت خارج از خانه در طول همه‌گیری کووید-۱۹، افزایش علاقه دانش‌آموزان به یادگیری در خانه، کمک در انجام تکالیف مدرسه، تعامل با مدرسه برای رفع نگرانی‌های موجود در مورد رفتار دانش‌آموزان، نظارت بر تکالیف خانه، نظارت بر توجه کودک به کلاس‌ها و انجام وظایف مدرسه، مراقبت و کنترل فرزندان در برابر آسیب‌های فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی تشکیل یافته است.

یکی از مطلعین کلیدی (معلم مدرسه) بیاناتی در این خصوص دارد که عمده عوامل مؤثر بر مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ را بر می‌شمارد: «در دوران کرونا این مسئله هر روز ما شده است، اوایل بسیار با این مشکل روبرو بودیم، در واقع نقاط ضعف بسیار زیادتر از نقاط قوت آن است، در آموزش حضوری دستیابی به گوشی برای دانش‌آموزان مقطع ابتدایی ممنوع بود اما در سایه آموزش مجازی دستیابی دانش‌آموزان ابتدایی به گوشی‌های هوشمند و تماس با دنیای اینترنت و خطرناکی که بعد از آن دامنگیر دانش‌آموزان می‌شود خطرناک خواهد بود، چون در سیستم آموزش و پرورش برای دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در این رابطه، زمینه‌سازی نشده بود و دانش‌آموزان مقطع ابتدایی به یکباره به گوشی و اینترنت دسترسی پیدا کردند».

۳- شرایط زمینه‌ای مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری

کووید-۱۹ کدامند؟

عوامل زمینه‌ای به عوامل هم‌یافت و بی‌واسطه مؤثر در فرآیند مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ دلالت دارد. در واقع ایجاد هر نوع تغییر در عوامل زمینه‌ای تأثیر مستقیم خود را در پدیده اصلی، راهبردها و پیامدها نشان خواهد داد. در مطالعه حاضر عوامل زمینه‌ای در قالب سه مقوله اصلی عوامل نهادی و زیرساختی، استفاده از توانایی‌های والدین در اجرای مناسب برنامه درسی و حمایت از یادگیری فرزندان، شناسایی شدند: ۱- عوامل نهادی و زیرساختی؛ به عنوان یکی از عوامل زمینه‌ای، خود دارای مقوله‌های فرعی است: استفاده از ظرفیت‌های شکل‌ها، (انجمن اولیاء و مربیان) و کمیته‌های تخصصی و اجتماعات محلی برای کمک به امور مدرسه، وضع قوانین و مقررات و شیوه‌نامه‌های امور مشارکت مردمی در سطح آموزش و پرورش، ارتباط بیشتر والدین با آموزش فرزندان و حمایت بیشتر والدین از دست‌اندرکاران مدرسه، افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، انطباق بیشتر برنامه‌های مدرسه با نیازهای محلی و بومی و ارتقاء رشد فکری و عملی والدین و به تبع آن جامعه، تسریع روند اصلاحات آموزشی در سطح مدرسه، اجرای بهتر و آسان‌تر برنامه‌های مدرسه و ارزشیابی بهتر دانش‌آموزان، ۲- استفاده از توانایی‌های والدین در اجرای مناسب برنامه درسی نیز از مولفه‌های فرعی؛ ارائه پیشنهاد لازم برای تدوین برنامه درسی، کمک به معلمان در تدریس، ارزشیابی دانش‌آموزان همراه با معلم، مشارکت در طراحی آموزش‌های خاص و مشارکت در ارزشیابی از برنامه‌های درسی اجرا شده و در نهایت ۳- حمایت از یادگیری فرزندان که شامل مولفه‌های فرعی؛ ارائه پیشنهاد لازم برای اصلاح و بهبود برنامه‌های درسی اجرا شده، نظارت بر اجرای برنامه‌های مدرسه، طراحی و رهبری فعالیت‌های فوق‌برنامه و نظارت بر درآمدها و هزینه‌های مدرسه؛ می‌باشد. ارتباط بیشتر والدین با آموزش فرزندان یکی از مقوله‌های فرعی مورد

توجه مصاحبه‌شوندگان بود به طوری که در اکثر مصاحبه به این مقوله به نوعی اشاره شده است: مدیر مدرسه پسرانه اظهار داشت:

به نظر من فاکتورهای زیادی در یادگیری عمیق بچه‌ها نقش دارد. معلم، والدین و خود دانش‌آموزان هر کدام می‌توانند در این زمینه نقشی داشته باشد در یکسری کلاس‌ها یادگیری بسیار خوب است و به نظر من دلیل آن می‌تواند محیط خانواده و رابطه صمیمی بین معلم و دانش‌آموز باشد، در آموزش-حضوری، دانش‌آموز از محیط خانواده دور است و همه بچه‌ها در یک سطح آموزش می‌بینند، به عنوان مثال در آموزش مجازی دانش‌آموزی که در محیط خانه با والدینی که مدام با هم دعوا و درگیری دارند سر و کار دارد، یا دانش‌آموز دیگری که پدرش معتاد است. پس می‌توانیم بگوییم که آموزش مجازی قطعاً نمی‌تواند یادگیری عمیق برای دانش‌آموزان ایجاد کند.

۴- مکانیزم اجرایی و راهبردها و اقدامات در اجرای مشارکت والدین در مدارس ابتدایی در آموزش

مجازی کدامند؟

بر اساس یافته‌ها، هر چند پدیده اصلی تحت تأثیر عوامل زمینه‌ای و شرایط محیطی است ولی در این میان نمی‌توان نقش راهبردها را نادیده گرفت آنها با مداخلات خود فرآیند منجر شدن پدیده اصلی به پیامدها را تسهیل می‌نمایند. در این پژوهش نیز دو دسته راهبرد اساسی برای انجام مداخله شناسایی شد: ۱- روش‌های تعاونی و کمک‌رسانی، ۲- روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی. بر اساس مصاحبه‌ها؛ راهبردهای حوزه روش‌های تعاونی و کمک‌رسانی، شامل حمایت عاطفی والدین از مشارکت دانش‌آموزان، تعامل دانش‌آموز و معلم، تشویق و الگوسازی والدین، تقویت والدین در زمینه امور مربوط به آموزش مجازی، آموزش والدین در زمینه تعامل‌های اجتماعی بین والدین و فرزند در حین فعالیت‌های مشارکت و ارتقاء ارتباطات خانه و مدرسه از طریق فناوری و استفاده رسانه‌ای می‌باشد. و راهبردهای حوزه روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی نیز شامل: فعال‌سازی کمیته‌های تخصصی و تفویض اختیارات و نشست‌های ماهیانه، تخصیص دادن اعتبارات و بودجه‌های مورد نیاز برای آموزش‌های لازم، حمایت از مشارکت والدین در نشریات فرهنگی و فرهنگسازی و ایجاد نگرش مثبت و ایجاد شبکه‌های ارتباطی بود.

در زمینه حمایت عاطفی از فرزندان برای مشارکت والدین با مدرسه، یکی از مدیران مدرسه دخترانه اعتقاد داشت که:

« والدین و کلاً عوامل مدرسه به صورت خیلی راحت با من که مدیر هستم صحبت می‌کنند حتی والدینی که با همسر خود مشکل دارند با من مشکلاتشان را در میان می‌گذارند. مشکلاتی که در آموزش مجازی فرزندان‌شان با آن دست و پنجه نرم می‌کنند. و اگر مشکلاتی با معلم فرزند خود داشته باشند هم تلفنی و هم حضوری با من تماس می‌گیرند یا پیام می‌دهند، در آموزش حضوری والدین در قالب جلسات انجمن اولیاء حضور پیدا می‌کردند و این مشکلات را با من در میان می‌گذاشتند.»

۵- مشارکت والدین در آموزش در چه شرایط محیطی اتفاق می‌افتد؟

پدیده مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ در شرایط محیطی خاص حاصل می‌آید و برخلاف عوامل زمینه‌ای، شرایط محیطی تأثیر با واسطه‌ای بر پدیده اصلی از طریق راهبردها دارد. در مطالعه حاضر شرایط محیطی از دو مقوله اصلی؛ ۱- عوامل نگرش و رفتاری ذینفعان که شامل مقوله‌های فرعی و نگرش منفی برنامه‌ریزان به مشارکت والدین در امور مدرسه، نگرش منفی مدیران به مشارکت والدین در امور مدرسه، نگرش منفی معلمان به مشارکت والدین در امور مدرسه، عدم تمایل والدین با مشارکت در امور مدرسه و فقدان دانش‌های لازم مدیران، والدین، و معلمان می‌باشد، ۲- عوامل ساختاری؛ شامل مقوله‌های فرعی، فقدان قوانین مدون، عدم وجود انجمن‌های فعال اولیاء و مربیان، نگرانی از ایجاد هرج و مرج، نگرانی از بالا رفتن هزینه‌ها، پایین بودن سطح اقتصادی والدین و ساختار نامناسب اداری است.

یکی از معلمان، در خصوص شرایط مداخله‌گر محیطی چنین اظهار داشتند:

در شرایط کرونا، مادرها دیگه خسته شده‌اند، در آموزش حضوری، دانش‌آموزان تمام مشق‌هایشان را در مدرسه و با نظارت من انجام می‌دادند، و وقتی به خانه می‌رسیدند دیگر تکلیفی زیادی نداشتند، اما در حال حاضر مادر می‌بیند که تکالیف بسیار زیاد است چون در آموزش حضوری نصف بیشتر تکالیف در مدرسه انجام می‌گرفت، اما در حال حاضر کاری نمی‌توانیم انجام دهیم فقط برای اینکه دانش‌آموز بیشتر خسته نشود، مادر باید با بازی کردن با بچه آموزش‌ها را پیش ببرد همانگونه که ما در طول تدریس آموزش‌ها را با بازی پیش می‌بردیم.

۶- از نظر والدین مشارکت آن‌ها چه پیامدهایی به همراه داشته است؟

اگر عوامل و شرایط ذکر شده در مدل به خوبی عمل نماید انتظار می‌رود که دستاوردها و نتایج حاصل شود. این پیامدها در پژوهش حاضر به دو دسته کلی نتایج یادگیرندگان؛ ۱- مشارکت به عنوان یک ضرورت اجتماعی و مدنی که شامل: استفاده از نظرات اولیاء در امور مدرسه، مشارکت اولیاء در امور تصمیم‌گیری‌های مدرسه، شناسایی مشکلات مدرسه و رفع آن با مشارکت والدین، برنامه‌ریزی مناسب برای برنامه‌های فوق برنامه با مشارکت ذینفعان، فرهنگ‌سازی برای استفاده و کاربرد آموزش مجازی، افزایش سطح سواد عمومی والدین در مسائل آموزشی و تربیتی در سطح جامعه، افزایش احساس مسئولیت در قبال تحصیل فرزندان از طرف والدین، گسترش دموکراسی و فرهنگ مردم-سالاری، کمک به تسهیل اجتماعی کردن فرزندان، همسویی نگرش والدین و مربیان و ذینفعان در حوزه تعلیم و تربیت؛ طبقه‌بندی شده است. ۲- بهبود فرایند یاددهی - یادگیری که شامل: آشناسازی اولیاء و مربیان با اهمیت مشارکت، نظارت بر عملکرد و پیشرفت دانش‌آموزان، کمک به یادگیری عمیق دانش‌آموزان در دوره تحصیلی، ایجاد انگیزه برای مشارکت دانش‌آموزان، سازماندهی و مدیریت یادگیری دانش‌آموزان در خانه، کمک به دانش‌آموزان در انجام وظایف، می‌باشد.

برای مثال، یکی از مدیران در خصوص پیامدها با یک بیان جامع اظهار می‌دارد:

مشارکت والدین در تداوم آموزش آنلاین از اهمیت زیادی برخوردار است. مشارکت والدین به طور کلی به عنوان همه نوع حمایتی است که توسط والدین، معلمان راهنما یا مراقبان به دانش‌آموزان ارائه می‌شود تا از انجام یک برنامه تحصیلی خاص اطمینان حاصل کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

مدارس برای انتقال ملاحظات آموزشی خود به والدین مشکل دارند و این ممکن است باعث ناامیدی و تنش بین طرفین شود. بحران ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ و گذار به آموزش از راه دور، والدین را بیش از پیش در معرض کار آموزش قرار داده است و در نتیجه این فرآیندها را تسریع و تشدید کرد. لذا این مطالعه در تلاقی دو زمینه تحقیقاتی و آموزشی است که در سال‌های اخیر گسترش یافته است: مشارکت والدین در مدارس و فرآیندهای تغییر آموزشی. در حالی که هر دو زمینه در حال گسترش هستند، تاکنون توجه کمی در عمل یا در تحقیق به پیوند این دو پرداخته شده است. ادبیات مربوط به مشارکت والدین موضوعاتی مانند ارتباط والدین و معلم، داوطلب شدن والدین در فعالیت‌های اجتماعی، ارتباط با جامعه گسترده‌تر و حقوق والدین را توصیف می‌کند. بر اساس یافته‌های پژوهش، مؤلفه‌های نظام مدیریتی و نهادی، زیرساخت‌های قانونی و الکترونیک و تعاملات محیطی مشارکت جویانه در کنار عوامل زمینه‌ای، موجب می‌شوند که مطلعین و متخصصان، بهبود عملکرد حوزه آموزش مجازی را در کانون توجه خود قرار دهند. البته علاوه بر آنها راهبردهایی در دو سطح (خرد و کلان) برای کیفیت‌بخشی به عملکرد این حوزه لازم است که خود طراحی این راهبردها هم از سوی محیط مؤثر بر مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ تحت تأثیر قرار می‌گیرد. در نهایت بر اثر این کنش‌ها و واکنش‌ها ما شاهد مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ هستیم که وجود آن پیامدهای فردی، سازمانی و فراسازمانی را برای نظام مشارکت والدین در فرایند آموزش مجازی مدارس ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ نوید می‌دهد.

در بررسی مؤلفه‌های پدیده محوری تحت عنوان مشارکت والدین، بررسی نتایج حاصل از مصاحبه‌ها سه حوزه اصلی پدیده محوری؛ ارتقاء تجربیات آموزشی کودکان، حمایت عاطفی و تعامل و ارتباط والدین با محیط و مدرسه را شکل داد.

همسو با نتایج یافته‌های پژوهش حاضر، (Spinelli et al., 2020)، نشان دادند که والدینی که استرس بیشتری دارند کمتر در فعالیت‌های یادگیری فرزندانشان در طول همه‌گیری شرکت داشتند. (Dong and colleagues (2020)، گزارش کردند که اکثریت والدین احساس می‌کنند که باید حداقل یک بار در روز در کنار فرزندان خود در طول فعالیت‌های یادگیری آنلاین حضور داشته باشند. مشارکت والدین در یادگیری دانش‌آموزان نیز ممکن است در طول آموزش در خانه افزایش یافته باشد (Bubb

(Jones, 2020). این ادبیات نشان می‌دهد که چگونه والدین دانش‌آموزان در هر سنی، از دانش‌آموزان ابتدایی تا متوسطه، با درک بینش عمیق‌تری نسبت به یادگیری آن‌ها احساس نزدیک‌تری به یادگیری فرزندان خود می‌کنند و این فرصتی را برای کمک بیشتر به یادگیری آنها ایجاد می‌کند. (Bozkurt et al., 2020). علاوه بر این، اکثر والدین، دریافته‌اند که وضعیت یادگیری در خانه باعث بهبود روابط والدین و معلمان می‌شود و قدردانی والدین را از معلمان افزایش می‌دهد و این تصور بین معلمان نیز به اشتراک گذاشته شد (Bozkurt et al., 2020). دوره کووید-۱۹، عاملی برای مشارکت بیشتر والدین در آموزش بوده است، این امر یک موقعیت جدیدی ایجاد کرده است که در آن تمایز نقش مدرسه و خانه در آموزش تغییر کرده است. والدین مستقیماً در معرض کار معلمان و پذیرش نقش آنها در خانه، در زمینه‌هایی چون ارتباط آنها با دانش‌آموزان و توانایی آنها در اتخاذ فناوری جدید و رویکردهای جدید قرار گرفته‌اند. همه این‌ها فرایندهایی هستند که قبلاً شروع شده بودند اما همانطور که مطالعات (به عنوان مثال مطالعه Garbe et al., 2020) اولیه انجام شده تاکنون نشان داده است، توسط همه‌گیری تسریع شده است. در اصل، مزایای مشارکت والدین در یادگیری فرزندانشان که در زمینه‌های قبلی ذکر شد، در طول همه‌گیری کووید-۱۹، نیز آشکار بود.

در بررسی سوال دوم پژوهش، تحت عنوان شرایط علی و جنبه‌های مشارکت والدین نتایج پژوهش نشان داد که از علت‌های اصلی این امر در مدارس ابتدایی در دوران آموزش مجازی؛ مراقبت آموزشی والدین از فرزندان و نظارت و کنترل فرزندان بوده است.

همسو با نتایج پژوهش حاضر (Kong (2020)، نشان داد که با توجه به همه‌گیری کووید-۱۹ و تغییراتی که در یادگیری دانش‌آموزان به ارمغان آورد، مشارکت والدین در خانه بسیار مهم بود. نقش والدین در نظارت بر یادگیری فرزندانشان، بیشتر از طریق همراهی با مطالعه فرزندانشان و توسعه راهبردهای خودتنظیمی مرتبط با یادگیری آنلاین تقویت شد. همچنین یافته پژوهش‌های (Nyanamba, Liew & Li (2021)، نشان می‌دهد که حتی در طول یک بیماری همه‌گیر جهانی، والدین سطوحی از انگیزه بهینه را برای حمایت از یادگیری از راه دور فرزندان خود نشان دادند. نتایج همچنین بر اهمیت برآوردن نیازهای اساسی والدین به منظور حمایت از نیازهای رشدی و یادگیری فرزندانشان تأکید می‌کند. به نظر می‌رسد که احساسات والدین نسبت به یادگیری از راه دور متفاوت است، برخی از والدین نسبت به تکالیف مدرسه فرزندشان احساس ارتباط بیشتری دارند در حالی که برخی دیگر این را به عنوان یک بار اضافی می‌بینند (Selwyn et al., 2011). مطالعه (Sorensen's (2012)، چالش‌برانگیزترین و مطلوب‌ترین جنبه‌های یادگیری آنلاین را برای والدین مورد بررسی قرار داد و نشان داد که حمایت از فرزندان در حین یادگیری آنلاین به عنوان اولین چالش و تعامل با معلمان به عنوان دومین چالش برای والدین قلمداد می‌گردد. علاوه بر این، مدارس و معلمان معیارهای مشخصی برای مشارکت دادن والدین در آموزش، به ویژه در زمینه استفاده از فناوری‌های موجود برای ارتباط

با مدرسه، ندارند (Goodall, 2016). بنابراین مشارکت والدین یک عامل مهم برای پیشرفت دانش-آموزان در محیط‌های مدرسه سنتی است، همچنین حمایت والدین کمک قابل توجهی به موفقیت فراگیران در یک محیط یادگیری مجازی نشان داده است (Makrooni, 2019; Woofter, 2019). از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر زمینه‌های مشارکت والدین و یا شرایط زمینه‌ای این پدیده در آموزش مجازی در مدارس ابتدایی بود که در سه حوزه: عوامل نهادی و زیرساختی، استفاده از توانایی‌های والدین در اجرای مناسب برنامه درسی و حمایت از یادگیری فرزندان؛ از شرایط لازم برای مشارکت والدین در مدارس ابتدایی در دوران آموزش مجازی قلمداد شده است. همچنین برای فراهم شدن شرایط و زمینه‌های لازم، راهبردهایی نیز در دو جنبه روش‌های تعاونی و کمک‌رسانی و روش‌های مبتنی بر فعالیت‌های اجتماعی از طرف مصاحبه‌شوندگان در پژوهش ارائه شد. همسو با نتایج پژوهش حاضر (Borup et al., 2014)، معتقد است که اگرچه یادگیری آنلاین راه‌حلی بالقوه برای بسیاری از چالش‌های پیش‌روی دانش‌آموزان است، در واقع نرخ فرسایش بالای یادگیری آنلاین ممکن است تنها موانعی را که بسیاری از دانش‌آموزان با آن مواجه هستند تشدید کند. بنابراین، جامعه آموزشی باید به دنبال راه‌هایی برای کاهش نرخ فرسودگی دوره‌های آنلاین باشد، درست مانند دوره‌های حضوری که والدین/سرپرستان می‌توانند نقش مهمی در بهبود نتایج یادگیری آنلاین داشته باشند. با این حال، تحقیقات کمی مشارکت والدین را در محیط آنلاین بررسی کرده است. اگرچه برخی از انواع مشارکت والدین در دوره‌های آنلاین شبیه به دوره‌های حضوری است، اما محققان ادعا کرده‌اند که ماهیت یادگیری آنلاین مستلزم مشارکت والدین/سرپرست‌ها در سطوح مختلف و به روش‌های متفاوت در مقایسه با مشارکت آنها در دوره‌های حضوری است (Borup et al., 2014). اگر مسئولیت‌های والدین در دوره‌های آنلاین متفاوت است، دلیل آن هم این است که والدین در تلاش برای مشارکت در یادگیری آنلاین دانش‌آموزان خود با موانع مختلفی روبرو خواهند شد. با شناسایی مسئولیت‌های مهم مشارکت والدین و موانع بالقوه‌ای که والدین هنگام تلاش برای انجام این مسئولیت‌ها با آنها مواجه می‌شوند، امیدواریم بتوانیم بینشی را برای کسانی که مایل به بهبود و افزایش مشارکت والدین در دوره‌های آنلاین هستند، فراهم کنیم.

شرایط محیطی (مداخله‌گر) در مشارکت والدین در آموزش مجازی در مدارس ابتدایی نیز در دو جنبه؛ دیدگاه‌های افراد در مورد مشارکت والدین و چالش‌های محیطی و زمینه‌ای مورد تأیید قرار گرفت.

بر اساس پژوهش‌های همسو با نتایج پژوهش حاضر، موانع متعددی برای یادگیری از راه دور و در خانه از دیدگاه والدین شناسایی شده است (Abuhammad, 2020; Bhamanie et al., 2020; Garbe et al., 2020)، از جمله موانع شخصی، موانع فنی، موانع لجستیکی و موانع مالی. چالش‌هایی که ممکن است بر مشارکت والدین در محیط‌های یادگیری از راه دور تأثیر بگذارد شامل منابع اقتصادی

(Hohlfeld et al., 2010)، عدم دسترسی به اینترنت (Hollingworth et al., 2011)، عدم علاقه به استفاده از فناوری (Beckman et al., 2019)؛ و داشتن خودکارآمدی دیجیتالی پایین (Pouvi et al., 2016) می‌باشد. موانع شخصی شامل تخصص فنی پایین برای حمایت از فرزندانشان در دسترسی به یادگیری آنلاین و مواد و ابزارهای مورد استفاده در این محیط بود. موانع فنی عمدتاً به فقدان دسترسی کافی به اینترنت یا فناوری برای پیگیری صحیح فعالیت‌های یادگیری مربوط می‌شد. موانع لجستیکی مربوط به این تصور بود که یادگیری آنلاین نیازهای فردی و ریتم یادگیری دانش‌آموزان را برآورده نمی‌کند، و والدین همچنین دریافتند که جایگزین مؤثری برای فرآیند یادگیری چهره به چهره نیست. در مورد موانع مالی، این موانع به شدت به موانع لجستیکی (ناتوانی در تهیه ابزارهای تکنولوژیکی بهتر و دسترسی به اینترنت) مرتبط هستند. با این حال، والدین باید نقش‌ها و مسئولیت‌های جدید و ناآشنا را به عهده بگیرند، زیرا فرزندانشان در آموزش آنلاین شرکت می‌کنند و در عین حال مسئولیت آموزشی فزاینده‌ای را برای یادگیری فرزندانشان تجربه می‌کنند. در نتیجه، والدین اغلب با درک نقشی که باید در یادگیری آنلاین فرزندانشان ایفا کنند، مشکل دارند. مطابق با نتایج پژوهش حاضر در شرایط اپیدمی، مشارکت والدین در مدرسه پیام‌هایی نیز در زمینه ارتقاء عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارند. اگرچه برخی از مطالعات نشان داده‌اند که به دلیل فشارهای وارده بر زندگی و کار ناشی از بیماری همه‌گیر، احساسات و رفتارهای منفی والدین اثرات نامطلوبی بر دانش‌آموزان دارد (Brown et al., 2020). مدت زمان چنین اثرات منفی هنوز مشخص نیست. از آنجایی که دانش‌آموزان تمام ترم در خانه مانده‌اند، زمان تعامل آنها با والدین در مقایسه با دوره قبل به طور قابل توجهی افزایش یافت. اگرچه در مراحل اولیه بین والدین و فرزندان تضادهایی وجود داشت، اما والدین و فرزندان هر دو شیوه تعامل خود را در طول زمان تنظیم کردند، با مدل یادگیری جدید سازگار شدند و تعادل خوبی ایجاد کردند. و در نهایت اینکه پیامدهای مشارکت والدین در آموزش مجازی در مدارس ابتدایی از نظر مشارکت‌کنندگان در دو حوزه؛ مشارکت به عنوان یک ضرورت اجتماعی و مدنی و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری مورد تأکید قرار داشت.

همسو با نتایج پژوهش حاضر و به گفته (Garbe et al., 2020)، برخی از والدین با یادگیری از راه دور مشکل داشتند زیرا فشار بیشتری بر آنها وارد می‌کرد، در حالی که برخی دیگر احساس می‌کردند که ارتباط بیشتری با پیشرفت تحصیلی فرزندانشان دارند. (Liu et al., 2010)، اشاره کرد که والدین با درگیر شدن بیشتر در تجارب یادگیری فرزندانشان، مسئولیت‌های جدیدی را در آموزش از راه دور بر عهده گرفتند. بر اساس مطالعه حاضر، می‌توان استدلال کرد که والدین بیشتر به نحوه یادگیری دانش‌آموزان علاقه‌مند بودند تا به آنچه که یاد می‌گرفتند. این یافته‌ها گواه علاقه والدین به مسائل تربیتی است و به مدارس این پیام را می‌دهد که حتی پس از بازگشت به روال قدیم و حضوری شدن آموزش‌ها، در میان گذاشتن مسائل آموزشی با والدین بسیار مهم خواهد بود. ابتکار مدارس در این

راستا می‌تواند به به‌روزرسانی و تغییرات مورد نیاز کمک کند، گفت‌وگو بین معلمان و والدین را تقویت کند و جایگاه عمومی معلمان را ارتقاء دهد. وضعیت جدید فرصت‌های زیادی را برای مدرسه فراهم می‌کند. میانجی‌گری در سیاست و مسائل آموزشی مستلزم این است که کارکنان درک عمیق‌تری از این موضوعات داشته باشند که آنها را قادر می‌سازد فعالیت خود را بر اساس یک منطق آموزشی پایدار قرار دهند. بنابراین، یک فرصت مضاعف برای مدرسه وجود دارد: کارکنان مدرسه برای اطلاع‌رسانی فعالیت خود به والدین، باید یک دیدگاه آموزشی به روز و منسجم را تدوین کنند. و فرصتی برای تحقق این چشم‌انداز با به خدمت گرفتن والدین به عنوان نیرویی که می‌تواند به تغییر مدرسه کمک کند وجود دارد. از آنجایی که فرآیندهای تغییر آموزشی مدرسه بسیار پیچیده است، والدین می‌توانند با یک همکاری قوی به مدرسه کمک کنند تا فرآیند تجدید آموزشی را طی کنند. در نهایت، مطالعه حاضر می‌تواند زمینه را برای مربیان و معلم فراهم کند تا ابزارهایی را با هدف میانجیگری آموزشی بین مدرسه و والدین ایجاد کنند. ما همچنین دریافتیم که والدین به دلیل چندین تصور غلط، درگیر یادگیری دانش‌آموزان خود نبودند. به دنبال این تحقیق و تحقیقات انجام شده در محیط‌های حضوری، ما معتقدیم که اگر برنامه‌های آنلاین بخواهند در اجرای مشارکت والدین در برنامه‌های خود موفق باشند بایستی (۱) والدین را در تصمیم‌گیری‌های مربوط به دوره آنلاین مشارکت دهند، (۲) والدین تحصیل کرده، با توجه به چالش‌های یادگیری آنلاین و راه‌هایی که آنها می‌توانند از دانش‌آموزان خود حمایت کنند، (۳) با ارسال دعوت‌نامه‌های خاص برای مشارکت با والدین ارتباط منظم برقرار کنند، و (۴) با ارسال ایمیل منظم به والدین، در فعالیت‌های نظارتی خود از آنها کمک بگیرند.

این مطالعه محدودیت‌هایی دارد. اول، ارزیابی مشارکت والدین از دیدگاه معلمان ممکن است ضروری باشد (Grolnick & Slowiaczek, 1994). اگرچه بیشتر کلاس‌های دانش‌آموزان در طول دوره کووید-۱۹ کلاس‌های آنلاین بودند، بنابراین ارزیابی معلمان از مشارکت والدین در آموزش و تدریس همچنان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تحقیقات آینده می‌تواند به طور جامع تأثیر مشارکت والدین را بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان از زوایای مختلف (دانش‌آموزان، والدین، معلمان) مقایسه کند تا ارتباط بین دانش‌آموزان و والدین، خانه و مدرسه را تسهیل کند. دوم، بررسی جامع تأثیر مشارکت والدین با ابعاد مختلف بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ضروری است (Chowa et al., 2013; Sabater, 2018). به عنوان مثال، تحقیقات آینده می‌تواند تأثیر مشارکت شخصی، درگیری شناختی یا فکری و درگیری رفتاری را بر درگیری یادگیری عاطفی و رفتاری دانش‌آموزان بررسی کند (Núñez et al., 2021). در نهایت، مطالعات آینده می‌تواند چگونگی ارتقاء مشارکت والدین و استفاده از مراقبت والدین را برای ارتقاء مشارکت یادگیری و فعالیت‌های تحصیلی مکرر دانش‌آموزان بررسی کند.

تعارض منافع

مقاله حاضر فاقد تعارض منافع بوده و پیش از این در هیچ نشریه‌ای اعم از داخلی و خارجی چاپ نشده است. این مقاله جهت بررسی و چاپ صرفاً به فصلنامه تدریس پژوهی ارسال شده است.

حامی مالی

کلیه هزینه‌های پژوهش حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شده است.

References

- Abuhammad, S. (2020). Barriers to distance learning during the COVID-19 outbreak: A qualitative review from parents' perspective. *Heliyon*, 6(11), e05482.
- Addi-Racah, A., & Grinshtain, Y. (2016). Teachers' capital and relations with parents: A comparison between Israeli Jewish and Arab teachers. *Teaching and Teacher Education*, 60, 44-53.
- Al Salami, M. K., Makela, C. J., & De Miranda, M. A. (2017). Assessing changes in teachers' attitudes toward interdisciplinary STEM teaching. *International Journal of Technology and Design Education*, 27(1), 63-88.
- Alharthi, M. (2022). Parental Involvement in Children's Online Education during COVID-19; a Phenomenological Study in Saudi Arabia. *Early Childhood Education Journal*, 1-15.
- Anthony, C. J., & Ogg, J. (2019). Parent involvement, approaches to learning, and student achievement: Examining longitudinal mediation. *School Psychology*, 34(4), and 376.
- Antipkina, I., & Ludlow, L. H. (2020). Parental involvement as a holistic concept using Rasch/Guttman scenario scales. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 38(7), 846-865.
- Austin-Ohanenye, G. (2021). Teachers' and parents' perceptions of parental involvement in elementary students' education: A phenomenological study. *proquest*.11(1/3),6-30.
- Azemi, K., & Moradizadeh, S. (2021). Developing and Examining the Causal Model of Academic Achievement of Primary School Students Based on Parents' Motivations for Involvement with the Mediating Role of Parental involvement in School Affairs. *Journal of Applied Family Therapy*, 2(2), 211-233.

- Azorín, C. (2020). Beyond COVID-19 supernova. Is another education coming? *Journal of Professional Capital and Community*, 5 (3/4), 381-390.
- Barger, M. M., Kim, E. M., Kuncel, N. R., & Pomerantz, E. M. (2019). The relation between parents' involvement in children's schooling and children's adjustment: A meta-analysis. *Psychological bulletin*, 145(9), 855.
- Bascia, N., & Hargreaves, A. (2014). The sharp edge of educational change: Teaching, leading and the realities of reform. *Routledge*, 1-265.
- Bhamani, S., Makhdoom, A. Z., Bharuchi, V., Ali, N., Kaleem, S., & Ahmed, D. (2020). Home learning in times of COVID: Experiences of parents. *Journal of education and educational development*, 7(1), 9-26.
- Boonk, L., Gijsselaers, H. J. M., Ritzen, H., & Brand-Gruwel, S. (2018). A review of the relationship between parental involvement indicators and academic achievement. *Educational Research Review*, 24, 10-30.
- Borup, J., West, R. E., Graham, C. R., & Davies, R. S. (2014). The adolescent community of engagement framework: A lens for research on K-12 online learning. *Journal of Technology and Teacher Education*, 22(1), 107-129.
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., & Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126.
- Başaran, Z., Doğanay, M., Çolak, S., & Erdal, R. (2019). Fitness. Merkezi Üyelerinin Egzersiz Bağımlılığı, Mutluluk Ve Yaşam Doyumlarının Kişisel Özellikler Açısından İncelenmesi. *Onur Kurulu*. 347-360.
- Bubb, S., & Jones, M. A. (2020). Learning from the COVID-19 home-schooling experience: Listening to pupils, parents/carers and teachers. *Improving schools*, 23(3), 209-222.
- Burgess, S., & Sievertsen, H. (2020). Schools, skills, and learning: The impact of COVID-19 on education. *Scientific Research*, 8(9), 1-31.
- Chaturvedi, K., Vishwakarma, D. K., & Singh, N. (2021). COVID-19 and its impact on education, social life and mental health of students: A survey. *Children and youth services review*, 121, and 105866.
- Cheung, C. S. S., & Pomerantz, E. M. (2011). Parents' involvement in children's learning in the United States and China: Implications for children's academic and emotional adjustment. *Child development*, 82(3), 932-950.
- Chowa, G. A., Masa, R. D., & Tucker, J. (2013). The effects of parental involvement on academic performance of Ghanaian youth: Testing measurement

and relationships using structural equation modeling. *Children and Youth Services Review*, 35(12), 2020-2030.

Dong, C., Cao, S., & Li, H. (2020). Young children's online learning during COVID-19 pandemic: Chinese parents' beliefs and attitudes. *Children and youth services review*, 118, and 105440.

Dotterer AM., & Wehrspann E. (2016). Parent involvement and academic outcomes among urban adolescents: Examining the role of school engagement. *Educational Psychology*, 36(4), 812–830.

Elahi, Z., Hajitabar Firouzja'ee, M., & Abedini, M. (2020). Multiple Dimensions of Parental Involvement and their Role in Academic Motivation of Primary School 6th Graders, *Journal of Family and Research*, 17(1), 103-126.

Elwyn, N., Banaji, S., Hadjithoma Garstka, C., & Clark, W. (2011). Providing a platform for parents? Exploring the nature of parental engagement with school learning platforms. *Journal of Computer Assisted Learning*, 27(4), 314-323.

Epstein, J.L. (2021) School and Family Partnerships. Report No. 6; Center on Families, Communities, Schools & Childrens' Learning: Baltimore. MD, USA, 1992; 3–25

Ewing, L. A., & Cooper, H. B. (2021). Technology-enabled remote learning during COVID-19: perspectives of Australian teachers, students and parents. *Technology, Pedagogy and Education*, 30(1), 41–57.

Faraskhah, M. (2021). Qualitative research method in social sciences. *Tehran: Agah*. 1-225.

Garbe, A., Ogurlu, U., Logan, N., & Cook, P. (2020). COVID-19 and Remote Learning: Experiences of Parents with Children during the Pandemic. *Am. J. Qual. Res*, 4(3), 45–65.

Goodall, J. (2016). Technology and school-home communication. *International Journal of Pedagogies & Learning*, 11, 118–131.

Grolnick, W. S., & Slowiaczek, M. L. (1994). Parents' involvement in children's schooling: A multidimensional conceptualization and motivational model. *Child Development*, 65(1), 237–252.

Gugiu, P.C., Gugiu, M.R., Barnes, M., Gimbert, B., & Sanders, M. (2019). The Development and Validation of the Parental Involvement Survey in their Children's Elementary Studies (PISCES). *J. Child Fam. Stud.* 28, 627–641.

Haisraeli, A., & Fogiel-Bijaoui, S. (2021) Parental involvement in school pedagogy: a threat or a promise? *Educational Review*, 1-21.

Hargreaves, A., & Fullan, M. (2015). Professional capital: Transforming teaching in every school. *Teachers College Press*, 1-50.

Harpaz, Y. (2018). How to design educational environment in 6 steps, or: How to think education. *Poalim Library*, 163-166.

Hohlfeld, T. N., Ritzhaupt, A. D., & Barron, A. E. (2010). Connecting schools, community, and family with ICT: Four-year trends related to school level and SES of public schools in Florida. *Computers & Education*, 55(1), 391-405.

Hollingworth, S., Mansaray, A., Allen, K., & Rose, A. (2011). Parents' perspectives on technology and children's learning in the home: Social class and the role of the habitus. *Journal of Computer Assisted Learning*, 27(4), 347-360.

Hornby, G., & Blackwell, I. (2018). Barriers to parental involvement in education: An update. *Educational Review*, 70(1), 109-119.

Horvat, E. M., Weininger, E. B., & Lareau, A. (2003). From social ties to social capital: Class differences in the relations between schools and parent networks. *American Educational Research Journal*, 40(2), 319-351.

Hubers, M. D. (2020). Paving the way for sustainable educational change: Reconceptualizing what it means to make educational changes that last. *Teaching and Teacher Education*, 93(1), 1-45.

Kong, Q. (2020). Practical Exploration of Home Study Guidance for Students during the COVID-19 Pandemic: A Case Study of Hangzhou Liuxia Elementary School in Zhejiang Province, China. *Sci. Insight Edu*, 5, 557-561.

Levin, B., & Riffel, A. (2019). *Schools and the changing world*. Routledge.

Liu, F., Black, E., Algina, J., Cavanaugh, C., & Dawson, K. (2010). The validation of one parental involvement measurement in virtual schooling. *Journal of Interactive Online Learning*, 9(2), 105-132.

Mishra, P. (2019). Considering contextual knowledge: The TPACK diagram gets an upgrade. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 35(2), 76-78.

Mousavi, S. F., Jafari, F., Dehshiri, G., & Rowshani, S. (2022). The effect of parent alliance learning self-regulation and social competence in girl adolescents: The Mediating Role of parental involvement, *Journal of Applied Counseling*, 11(2), 21-44.

Nitecki, E. (2015). Integrated school-family partnerships in preschool: Building quality involvement through multidimensional relationships. *School Community Journal*, 25(2), 195-219.

Núñez, J. C., Pascual, S., Suárez, N., & Rosário, P. (2021). Perceived parental involvement and children's homework engagement at the end of Primary Education: A cluster analysis. *Revista De Psicología y Educación*, 16(1), 88-103.

Nyanamba, J. M., Liew, J., & Li, D. (2022). Parental burnout and remote learning at home during the COVID-19 pandemic: Parents' motivations for involvement. *School Psychology, 37*(2), 160-172.

Park, S., Stone, S. I., & Holloway, S. D. (2017). School-based parental involvement as a predictor of achievement and school learning environment: An elementary school-level analysis. *Children and Youth Services Review, 82*, 195–206.

Sabater, S. A. (2018). Does parental involvement matter? A comparison of the effects of two different types of parental involvement on urban elementary students' academic performance. 10978787, 1-24.

Sorensen, C. (2012). Learning online at the K-12 level: A parent/guardian perspective. *International Journal of Instructional Media, 39*(4), 297-307

Spinelli, M., Lionetti, F., Setti, A., & Fasolo, M. (2020). Parenting Stress during the COVID-19 Outbreak: Socioeconomic and Environmental Risk Factors and Implications for Children Emotion Regulation. *Fam. Process, 60*(2), 639-653.

Stronge, J. H. (2018). *Qualities of effective teachers*. ASCD.

Thoonen, E. E. J., Slegers, P. J. C., Oort, F. J., Peetsma, T. T. D., & Geijsel, F. P. (2011). How to improve teaching practices: The role of teacher motivation, organizational factors, and leadership practices. *Educational Administration Quarterly, 47*(3), 496–536.

Townsley, M., Buckmiller, T., & Cooper, R. (2019). Anticipating a second wave of Standards-Based grading implementation and understanding the potential barriers: Perceptions of high school principals. *NAESP Bulletin, 103*(4), 281-299.

UNESCO (2020). Education: From disruption to recovery. Retrieved July 8, 2020.

Van der Heijden, H. R. M. A., Geldens, J. J. M., Beijaard, D., & Popeijus, H. L. (2015). Characteristics of teachers as change agents. *Teachers and Teaching, 21*(6), 681–699.

Wang H., Chen Y., Yang X., et al. (2022). Different associations of parental involvement with children's learning of Chinese, English, and math: a three-wave longitudinal study. *European Journal of Psychology of Education*. . Feb: 1-17.

Wilder, S. (2014). Effects of parental involvement on academic achievement: A meta-synthesis. *Educational Review, 66*(3), 377–397.

Willemse, T. M., Thompson, I., Vanderlinde, R., & Mutton, T. (2018). *Family-school partnerships: A challenge for teacher education, 44*(3), 252-257.

Wolthuis, F., van Veen, K., de Vries, S., & Hubers, M. D. (2020). Between lethal and local adaptation: Lesson study as an organizational routine. *International Journal of Educational Research*, 100, 101534.

Woolter, S. (2019). Book Review: Building Equity: Policies and Practices to Empower All Learners. *American Journal of Qualitative Research*, 3(1), 136-139.

Yemini, M., & Maxwell, C. (2021). Mobilities of policy and mobile parents – Creating a new dynamic in policy borrowing within state schooling. *Globalisation, Societies and Education*, 19(1), 70–80.

Yemini, M., Maxwell, C., & Mizrachi, M. (2019). How does mobility shape parental strategies – A case of the Israeli global middle class and their ‘immobile’ peers in Tel Aviv? *Globalisation, Societies and Education*, 17(3), 324–338.

Zhao, Y. (2020). COVID-19 as a catalyst for educational change. *PROSPECTS*, 49(1), 29–33.

